

De Aankomst: Molukkers naar Nederland

Op 19 maart 2004 werd de website 'De Aankomst: Molukkers naar Nederland' gelanceerd. Dit was een gezamenlijk product van het Moluks Historisch Museum en het Nationaal Archief. De enorme database wordt nog altijd aangevuld en is bedoeld voor Molukse Nederlanders die op zoek zijn naar hun wortels. Maar ook voor historisch onderzoek door amateurs en professionals is de website goed bruikbaar. Momenteel streeft het museum ernaar om van zoveel mogelijk Molukkers van de eerste generatie een foto op de site te plaatsen.

Het idee voor deze website ontstond drie jaar geleden. Bij de vijftigste herdenking van 'de aankomst', op 21 maart 2001, was een tentoonstelling van passagierslijsten van de twaalf transporten in 1951 ingericht. De positieve respons op de tentoonstelling leidde tot het idee om gegevens uit deze passagierslijsten in een database te zetten en op het internet te plaatsen. In juni 2004 was de website al meer dan 50.000 keer bezocht.

D Titel van het project/product:

De aankomst: Molukkers naar Nederland

Naam erfgoedinstelling: Moluks Historisch Museum en Het Nationaal Archief

Plaats: Utrecht

Provincie: Utrecht

Website: www.nationaalarchief.nl/aankomst

Citaat: 'Dit is ons geboortebewijs.'

▢ **Algemene informatie**

Soort erfgoedinstelling: Museum en archief.

Contactpersoon: Nanneke Wigard (bibliothecaris Moluks Historisch Museum)

E: nwigard@museum-maluku.nl

Moluks historisch Museum T 030-2367116

Samenwerkingspartners: Het Nationaal Archief is in 2001 met het Moluks Historisch Museum in zee gegaan om de database samen te stellen. Het museum, waar Molukkers wel vertrouwd mee zijn, blijkt drempelverlagend te werken voor het 'afstandelijke' Nationaal Archief bij deze groep.

Financiering: De website is mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

▢ **Omschrijving van het project/product**

Locatie: Het project bevond zich online (en in het Moluks Historisch Museum zelf).

Looptijd: De digitale database (www.nationaalarchief.nl/aankomst) is vanaf 19 maart 2004 toegankelijk.

Media: Een website.

Doelstellingen:

1) De Molukse gemeenschap in Nederland kennis laten nemen van de aankomst van de eerste generatie. Dit om ze te ondersteunen en te stimuleren bij verder historisch onderzoek van de eigen geschiedenis.

2) Zichtbaar maken van de aankomst van de Molukkers in een vorm die in Molukse kring herkenbaar is. Een digitaal monument voor de leden van haar eerste generatie in Nederland.

3) Beantwoorden aan de behoefte bij vooral de derde generatie Molukkers om de eigen 'roots' na te speuren.

4) Beschikbaar stellen van sociaal-historische gegevens voor iedereen die een bijdrage wil leveren aan het verhaal van de Molukkers als onderdeel van de Nederlandse geschiedenis.

Doelgroep: Nederlandse Molukkers.

Leermethode: Interactief.

Intelligentievormen: Vooral sociaal-psychologische, maar bij het gebruik van de computer waren dat ook motorische vaardigheden.

Zintuigen: Bij computergebruik gaat het vooral om de ogen en de coördinatie.

Gebruik van kunstobjecten: Nee, het project betrok geen kunstobjecten.

Vormen van erfgoed: Immaterieel erfgoed zoals verhalen, maar ook archiefstukken, foto's en passagierslijsten.

Voorafgaand: Tijdens een tentoonstelling van het Moluks Historisch Museum riepen de geëxposeerde passagierslijsten uit 1951 veel enthousiasme op bij

de verschillende generaties Nederlandse Molukkers. Tegelijkertijd had het Nationaal Archief behoefte aan een digitale toegang tot de oude Molukse bevolkingsadministratie. In nauw overleg en in nauwe samenwerking met vrijwilligers uit de Molukse gemeenschap (via het Moluks Historisch Museum) is de website gerealiseerd.

Vervolg van het project: De Molukse database wordt permanent bewaard en bijgehouden. Publicatie op het internet blijft in stand zolang daarmee het historisch onderzoek wordt gediend.

Participatieproces: Een aantal vrijwilligers is via contact met het Moluks Historisch Museum, nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van de website. Aspecten van vernieuwing: Voor de Molukse doelgroep is een dergelijk groot-schalige ontsluiting van een archief met persoonsgegevens een progressieve stap. In 2003 bracht het Nationaal Archief ook al een database met slaven online. Daarmee konden Surinaamse Nederlanders op zoek gaan naar hun herkomst.

Publieksdoelgroep: Algemeen, maar vooral Nederlandse Molukkers en historische onderzoekers.

D Nadere omschrijving deelnemersdoelgroep

Nederlandse Molukkers van de eerste, tweede en vooral de derde generatie.

Culturele achtergrond doelgroep: Mensen die in 1951 vanuit de Molukken naar Nederland 'verscheept' zijn en degenen die in Nederland geboren zijn uit Molukse ouders.

Culturele achtergrond uiteindelijke deelnemers: Dezelfde.

Overheersende leeftijdscategorie: In het archief is het geboortjaar 1950 vanuit het meest vertegenwoordigd. Wat de gebruikende 'deelnemers' betreft is de leeftijdscategorie open en zeer divers.

Behoeften en leervraag van de deelnemers: Bij de vijftigste herdenking van 'de aankomst', op 21 maart 2001, was er een tentoonstelling van passagierslijsten van de twaalf transporten van 1951 ingericht. Door de positieve respons op de tentoonstelling ontstond het idee om gegevens van de aangekomen Molukkers in een database te zetten en die op het internet te plaatsen. Dat idee is verder ontwikkeld door het Moluks Historisch Museum in goede samenwerking met de Molukse gemeenschap in Nederland.

D Aantal deelnemers en betrokkenen:

- Directe deelnemers: Twee medewerkers van het Moluks Historisch Museum organiseerden het project, samen met een medewerker van het Nationaal Archief en een door het Archief ingehuurd websitebouwer. Drie oudere vrijwilligers waren een jaar lang systematisch bezig met fotohistorisch onderzoek. Een paar vrijwilligers typten de gegevens over.
- Meedenkende deelnemers: De website werkt interactief: de reacties van be

zoekers genereren steeds nieuwe informatie. In het museum staat een opstelling waar bezoekers online de site kunnen raadplegen. Zij bellen regelmatig mobiel met familie om aanvullende informatie ter plekke in te voeren.

- Bezoekers en indirecte deelnemers: In juni 2004 was de site al meer dan 50.000 keer geraadpleegd.
- Staf: vier personen.

▢ Continuïteit van het project, inhoudelijk

De Molukse database wordt permanent bewaard en bijgehouden. Publicatie op het internet blijft in stand zolang daarmee het historisch onderzoek wordt gediend. De database bevat portretfotootjes die regelmatig aangevuld worden, onder andere met uitsneden uit eigen archieffoto's. De fotocollectie zal binnenkort op de website Het Geheugen van Nederland geplaatst worden. Het museum verwacht dat dit ertoe zal leiden dat mensen namen zullen doorgeven van personen op de foto's. Hierdoor zal het mogelijk worden om nog meer uitsneden te maken uit de aanwezige fotocollectie ten behoeve van De Aankomst. Het museum wil uiteindelijk van zoveel mogelijk Molukkers van de eerste generatie een foto op de site plaatsen, als een eerbetoon. Ook worden gegevens verzameld en toegevoegd van Molukkers die voor of na de grote groep arriveerden, zoals uit Nieuw-Guinea in de periode tot circa 1962.

▢ Resultaten lange termijn

- Samenwerking tussen organisaties: Door de continuïteit van het project zullen het Nationaal Archief en het Moluks Historisch Museum blijven samenwerken.
- Samenwerking tussen doelgroepen en organisaties: De samenwerking tussen het Moluks Historisch Museum en de Molukse gemeenschap is door dit project (verder) geïntensiveerd.

▢ Nadere omschrijving interculturele aspecten

Het project kwam tot stand door een duidelijke wens van de doelgroep. Bij de realisering van het project is deze doelgroep ook nauw betrokken geweest. Het project gaat over migratiegeschiedenis. Het gearchiveerde verleden van de doelgroep is toegankelijk gemaakt zodat vooral Nederlandse Molukkers van de derde generatie op zoek kunnen gaan naar hun herkomst, en zodoende een vollediger zelfbeeld krijgen. Bovendien is de database ook beschikbaar voor andere geïnteresseerden.

▢ Effect

Evaluatie: Tijdens tussentijdse besprekingen is het project mondeling geëvalueerd. Er komt geen evalueatie.

Individuele evaluatie: Niet van toepassing. Er zijn echter al zeer veel reacties binnengekomen; al binnen een maand na de lancering van de website had

bibliothecaris Nanneke Wigard meer dan 1000 mailberichten in haar mailbox.

Aanpasbaarheid: Het project is goed aanpasbaar. Voor elke doelgroep kan een dergelijke digitale database worden gemaakt.

Verbanden voor de lange termijn tussen groepen of organisaties: De bestaande verbanden zijn voor lange termijn verstevigd.

D Praktische en paradoxale valkuilen ('lessons learnt')

Het feit dat 'de Molukkers' geen homogene doelgroep vormt, was en is een constante factor van aandacht in het Moluks Historisch Museum.